

Список використаних джерел:

1. Ковалів М.В. Судовий контроль як гарантія забезпечення прав і свобод громадян // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – №3. – С. 117-124.
2. Авер'янов В.Б. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: Факт, 2003. – С. 384 с.
3. Кондратьєв О.В. Організаційно-правові проблеми судового контролю [Текст] : Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.10 / Кондратьєв Олександр Васильович; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2005. – 19 с.
4. Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак./ Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, О.В. Дьяченко та ін.]; За ред. Ю.П. Битяка. – 2004. – 401 с.
5. Сушко Л. П. Організаційно-правові засади здійснення судового контролю в Україні : дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 /. Сушко Людмила Петрівна. – Національний університет біоресурсів і природокористування України. – К., 2009. – 181 с.
6. Кодекс Адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2005. – № 35-36, № 37. – Ст. 446.
7. Конституція України: від 28.06.1996 року №254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.
8. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України: Академічний курс. Том 1. Загальна частина // Видавництво «Юридична думка»: К., 2004. – 584 с.

Поворозник О.П.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ В УКРАЇНІ

Становлення правової держави та утвердження демократії в Україні є основним принципом державотворчого процесу. Досягненню цього результату передують системні зміни у державно-владних відносинах, ефективна реалізація конституційного принципу підпорядкування та здійснення державної влади в інтересах українського народу. Системоутворюючим чинником таких змін є інститут парламентаризму.

Для з'ясування тенденцій розвитку парламентаризму в Україні необхідно розглянути позиції з цього приводу відомих вітчизняних вчених-конституціоналістів.

На думку професора В.Ф. Опришка, роль Верховної Ради України варто підвищити шляхом внесення змін до Конституції України щодо її правового статусу, а в подальшому – прийняття Закону України «Про Верховну Раду України» [5, с. 80].

Професор А.М. Колодій вважає, що реформування єдиного органу законодавчої влади в Україні вимагає внесення відповідних змін до законодавства про статус народного депутата; чіткого визначення статусу та компетенції комітетів, тимчасових спеціальних та слідчих комісій Верховної Ради України; визначення статусу та компетенції, структури та завдань апарату Верховної Ради України; зменшення конституційного складу парламенту України [3, с. 217].

В контексті вдосконалення правового статусу Верховної Ради України шляхом внесення відповідних змін до Конституції України варто зазначити про діяльність Конституційної асамблеї, яка була створена Указом Президента України від 17 травня 2012 року №328/2012. Основними її завданнями є:

1) узагальнення практики реалізації Конституції України, пропозицій і рекомендацій щодо її вдосконалення з урахуванням досягнень і тенденцій сучасного конституціоналізму;

2) підготовка та схвалення Концепції внесення змін до Конституції України, подання її Президентові України;

3) підготовка на основі Концепції внесення змін до Конституції України законопроекту (законопроектів) про внесення змін до Конституції України та попереднє його (їх) схвалення;

4) організація громадського, а також фахового, в тому числі за участю міжнародних експертів, зокрема експертів Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеціанська Комісія), обговорення законопроекту (законопроектів) про внесення змін до Конституції України;

5) доопрацювання за результатами громадського і фахового обговорення законопроекту (законопроектів) про внесення змін до Конституції України;

6) схвалення законопроекту (законопроектів) про внесення змін до Конституції України та подання Президентові України для внесення на розгляд Верховної Ради України відповідно до розділу XIII Конституції України (п. 4 Положення про Конституційну Асамблею, затвердженого Указом Президента України «Про Конституційну Асамблею» від 17 травня 2012 року №328/2012) [1, п.4].

Так, зокрема Голова Комісії Конституційної Асамблеї України з питань конституційного ладу та порядку прийняття і внесення змін до Конституції України професор Скрипнюк О.В. у свої доповіді на пленарному засіданні Конституційної Асамблеї 21 вересня 2012 року, обґрунтовуючи необхідність внесення змін до Конституції України зазначив про необхідність «... вдосконалення механізму

функціонування державної влади, доцільний перерозподіл повноважень між Президентом, Верховною Радою і Кабінетом Міністрів, зменшення концентрації влади в одному центрі, забезпечення ефективнішої співпраці законодавчої та виконавчої гілок влади та їх взаємної відповідальності за здійснення державної політики. Фактично це означає досягнення оптимального розподілу владних повноважень структурами державного механізму, інституціонального поділу влади на автономні гілки, що забезпечить стримування та противаги, створення ефективного механізму запобіжників проти виокремлення окремого органу як домінуючого. Водночас сьогодні істотно актуалізується питання подальшого розвитку парламентаризму та його підтримки і посилення, при паралельному зростанні ролі Кабінету Міністрів в системі вищих органів державного управління» [7].

На сьогодні, на думку судді Конституційного Суду України В.М. Кампо, в Україні необхідне відродження наступних європейських парламентських традицій:

- незалежність парламенту;
- політична структурованість парламенту через депутатські фракції і групи, створені за партійною чи міжпартійною ознакою;
- національний мандат члена парламенту;
- парламентський контроль за діяльністю органів виконавчої влади тощо [2, с.193].

В свою чергу, колишній голова Верховної Ради України І.С. Плющ вважає, що першочерговими напрямками розвитку парламентаризму є:

1) ефективне застосування конституційних важелів системи стримувань та противаг у взаємовідносинах всіх без винятку органів державної влади в Україні;

2) запровадження заходів щодо вдосконалення правового регулювання функціонування парламенту як єдиного органу законодавчої влади в Україні;

3) вжиття заходів щодо вдосконалення представницької функції парламенту;

4) вдосконалення законодавчої функції парламенту шляхом унормування механізму здійснення повноважень суб'єктами права законодавчої ініціативи у Верховній Раді України;

5) подальша професіоналізація парламенту;

6) формування оптимальної структури парламенту [6, с.4-5].

Професор Л.Т. Кривенко зазначає, що конституційний аспект відкриття горизонтів зростання вітчизняного парламентаризму полягає у відмові від низки положень Конституції України, які є прямою перешкодою реалізації потенціалу парламентських інститутів. На думку вченої, необхідно: демократизувати інститут президентського вето щодо прийняття «єдиним органом

законодавчої влади» законів (ст.94 Конституції України); переглянути модель Конституційного Суду України, позбавивши його права остаточно вирішувати долю прийнятого парламентом закону (ст.150 Конституції України) і тим самим підійматися над представницьким органом Українського народу; розширити контрольні повноваження Верховної Ради України, повноваження у структурно-утворюючій сфері тощо [4, с.250].

На нашу думку, запорукою розвитку парламентаризму в Україні є утвердження в державі парламенту, який в результаті реалізації принципу розподілу влади та наявності ефективних механізмів системи стримувань та противаг, здійснює на засадах верховенства права, демократичних цінностей, поваги до прав, свобод людини та громадянина покладені на нього функції та повноваження в інтересах народу.

З урахуванням викладеного, можна дійти висновку про те, що вдосконалення правового статусу Верховної Ради України та розвиток парламентаризму на сьогоднішньому етапі є одним із пріоритетних завдань нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України «Про Конституційну Асамблею» від 17 травня 2012 року №328/2012 // Офіційний вісник Президента України. – 2012. – №19. – Ст. 4.
2. Кампо В.М. Європейські традиції українського парламентаризму: історія та сучасність // Парламентаризм в Україні: теорія та практика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – 2001. – С. 193-197.
3. Колодій А.М. Парламент України: місце в системі розподілу влад та перспективи його удосконалення // Парламентаризм в Україні: теорія та практика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – 2001. – С. 213-217.
4. Кривенко Л.Т. Парламент і парламентаризм: теоретичні основи // Парламентаризм в Україні: теорія та практика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – 2001. – С. 246-251.
5. Опришко В.Ф. Актуальні проблеми парламентської реформи // Парламентаризм в Україні: теорія та практика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – 2001. – С. 64-80.
6. Плющ І.С. Парламентаризм в Україні – шляхи та тенденції розвитку // Парламентаризм в Україні: теорія та практика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – 2001. – С. 3-12.
7. Скрипнюк О.В. Проблеми вдосконалення основ конституційного ладу в Україні: досвід і перспективи / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://cau.in.ua/ua/activities/analytics/id/problemi-vdoskonalennja-osnov-konstitucijnogo-ladu-v-ukrajini-do-458/>.